

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
z 15. júla 2004 *

V spojených veciach C-37/02 a C-38/02,

ktorých predmetom je návrh Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (Taliansko) predložený Súdnemu dvoru v súlade s článkom 234 ES, ktorým navrhuje vo vzťahu ku konaniu začatému pred vnútroštátnym súdom medzi

Di Lenardo Adriano Srl (C-37/02),

Dilexport Srl (C-38/02)

a

Ministero del Commercio con l'Estero,

aby vydal rozhodnutie o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa platnosti článkov 1, 3, 4, 5, 6 a 31 nariadenia Komisie (ES) č. 896/2001 zo 7. mája 2001 ustanovujúceho podrobné pravidlá pre uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa opatrení pri dovoze banánov do Spoločenstva (Ú. v. ES L 126, s. 6),

* Jazyk konania: taliančina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia J.-P. Puissechet a R. Schintgen (spravodajca), F. Macken a N. Colneric,

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomné pripomienky, ktoré predložili:

— Di Lenardo Adriano Srl a Dilexport Srl, v zastúpení: A. Bozzi, C. Gatti, B. Telchini a S. Sacchetto, avvocati,

— Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: M. Niejahr a A. Aresu, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na správu pre pojednávanie,

po vypočutí ústnych pripomienok, ktoré predniesli: Di Lenardo Adriano Srl a Dilexport Srl, v zastúpení: A. Bozzi, C. Gatti a B. Telchini a Komisia, v zastúpení: L. Visaggio, splnomocnený zástupca, na pojednávaní 20. novembra 2003,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 20. januára 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Uzneseniami zo 16. januára 2002 doručenými Súdnemu dvoru 13. februára 2002 Tribunale amministrativo regionale per il Veneto položil v súlade s článkom 234 ES štyri prejudiciálne otázky týkajúce sa platnosti článkov 1, 3, 4, 5, 6 a 31 nariadenia Komisie (ES) č. 896/2001 zo 7. mája 2001 ustanovujúce podrobné pravidlá pre uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa opatrení pri dovoze banánov do Spoločenstva (Ú. v. ES L 126, s. 6).

- 2 Tieto otázky boli položené v rámci dvoch sporov, a to Di Lenardo Adriano Srl a Dilexport Srl (ďalej len „importné spoločnosti“) proti Ministero del Commercio con l’Estero (ministerstvo zahraničného obchodu, ďalej len „ministerstvo“) z dôvodu zamietnutia pridelenia colných kvót obom spoločnostiam v oblasti obchodovania s banánmi zo strany ministerstva.

Právny rámec

Nariadenie č. 404/93 v jeho pôvodnom znení

- 3 Nariadenie Rady (EHS) č. 404/93 z 13. februára 1993 o spoločnej organizácii trhu s banánmi (Ú. v. ES L 47, s. 1) vo svojej hlave IV zaviedol s účinnosťou od 1. júla

1993 spoločný režim pre dovoz banánov, ktorý nahradil rôzne vnútroštátne úpravy. Rozlišovalo sa medzi „banánmi spoločenstva“ vypestovanými v Spoločenstve, „banánmi z tretích štátov“ dovážaných z tretích štátov iných než afrických, karibských a tichomorských štátov (ďalej len „štáty AKT“) a banánmi s pôvodom v štátoch AKT. V poslednej kategórii sa rozlišovali ďalej „tradičné AKT banány“ a „netradičné AKT banány“, podľa toho, či presahovali množstvá tradične vyvážené každým štátom AKT, stanovené v prílohe nariadenia č. 404/93.

- 4 Článok 18 nariadenia č. 404/93 ustanovil otvorenie ročnej colnej kvóty pre dovozy banánov, ktorá bola rozdelená v súlade s článkom 19 ods. 1 tohto nariadenia vo výške 66,5 % pre kategóriu prevádzkovateľov, ktorí predávali banány z tretích krajín a/alebo netradičné AKT banány (kategória A), 30 % pre kategóriu prevádzkovateľov, ktorí predávali banány Spoločenstva, a/alebo tradičné AKT banány (kategória B), a 3,5 % pre kategóriu prevádzkovateľov, ktorí začali predávať iné banány ako banány Spoločenstva, a/alebo tradičné AKT banány od roku 1992 (kategória C).

- 5 Článok 19 ods. 2 prvá veta nariadenia č. 404/93 znie takto:

„Na základe osobitných výpočtov za každú kategóriu prevádzkovateľov uvedených v odseku 1..., každý prevádzkovateľ získa dovoznú licenciu na základe priemerných množstiev banánov, ktoré predal za posledné tri roky, za ktoré sú údaje dostupné.“

6 Trináste, štrnáste, pätnáste a šestnáste odôvodnenie nariadenia č. 404/93 znie:

„keďže s cieľom zabezpečiť súlad s vyššie uvedenými cieľmi pri zohľadnení osobitných charakteristík predaja banánov, treba pri spravovaní colnej kvóty rozlišovať na jednej strane prevádzkovateľov, ktorí predtým predávali banány z tretích krajín a netradičné AKT banány, a na druhej strane prevádzkovateľov, ktorí predtým predávali banány vypestované v Spoločenstve a tradičné AKT banány, pričom má zostať dostupné množstvo pre nových prevádzkovateľov, ktorí nedávno začali obchodnú činnosť alebo majú začať obchodnú činnosť v tomto odvetví;

keďže s cieľom nenarušiť existujúce obchodné väzby a zároveň umožniť určitý rozvoj predajných štruktúr, vydanie osobitných dovozných licencií každému prevádzkovateľovi pre každú uvedenú kategóriu musí vychádzať z priemerného množstva banánov predaných prevádzkovateľom za tri predchádzajúce roky, za ktoré sú dostupné štatistické údaje;

keďže pri prijímaní dodatočných kritérií, ktoré majú prevádzkovatelia dodržiavať, sa komisia riadi princípom, podľa ktorého licencie musia byť udelené fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré prevzali obchodné riziko predaja banánov, a potrebou zabrániť narušeniu bežných obchodných vzťahov medzi osobami na rôznych miestach predajného reťazca;

keďže pri zohľadnení predajných štruktúr členské štáty musia na základe postupov a kritérií prijatých komisiou uskutočniť sčítanie prevádzkovateľov a zistiť predané množstvá, ktoré sa majú použiť ako podklad pre vydávanie osvedčení“.

- 7 Nariadenie Komisie (EHS) č. 1442/93 z 10. júna 1993 ustanovujúce podrobné pravidlá režimu dovozu banánov do spoločenstva (Ú. v. ES L 142, s. 6) [*neoficiálny preklad*], prijaté najmä na základe článku 20 nariadenia č. 404/93, stanovilo kritériá na určenie druhu prevádzkovateľov kategórií A a B, ktoré mohli podať žiadosť o dovoznú licenciu, podľa činnosti vykonávanej týmito prevádzkovateľmi v priebehu referenčného obdobia.

Nariadenie č. 404/93 v znení nariadenia č. 1637/98

- 8 Rada prijala nariadenie (ES) č. 1637/98 z 20. júla 1998, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 404/93 (Ú. v. ES L 210, s. 28), ktoré v súlade s článkom 2 druhý pododsek nadobudlo účinnosť 1. januára 1999. Komisia potom prijala nariadenie (ES) č. 2362/98 z 28. októbra 1998 ustanovujúce podrobné pravidlá pre uplatňovanie nariadenia č. 404/93 týkajúceho sa opatrení pri dovoze banánov do Spoločenstva (Ú. v. ES L 293, s. 32), ktoré podľa svojho článku 31 od 1. januára 1999 zrušilo nariadenie č. 1442/93.
- 9 Režim dovozu banánov zmenený týmito nariadeniami zachovával rozlíšenie medzi tradičnými AKT banánmi a netradičnými AKT banánmi a banánmi z tretích štátov. Článok 16 ods. 2 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 ustanovil:

„[...]“

Na účely tejto hlavy:

1. „tradičné dovozy zo štátov AKT“ sú dovozy banánov do spoločenstva pôvodom zo štátov uvedených v prílohe k tomuto nariadeniu, do 857 700 ton (čistá hmotnosť) za rok; tieto sa nazývajú „tradičné AKT banány“;

2. „netradičné dovozy zo štátov AKT“ sú dovozy banánov do spoločenstva pôvodom zo štátov AKT, na ktoré sa však nevzťahuje definícia 1; tieto sa nazývajú „netradičné AKT banány“;

3. „dovozy z tretích štátov nepatriacich do AKT“ sú banány dovezené do spoločenstva pôvodom z tretích štátov, iných ako štáty AKT; tieto sa nazývajú „banány z tretích štátov“.

¹⁰ V rámci opatrení pri dovoze banánov však bolo týmito nariadeniami zrušené rozdelenie na tri rôzne skupiny prevádzkovateľov, nariadenie č. 2362/98 ustanovilo iba rozdelenie medzi „tradičných dovozcov“ a „nových dovozcov“, definované v článkoch 3 a 7 tohto nariadenia. Podrozdelenie prevádzkovateľov na kategórie A, B a C podľa druhu činnosti vykonávanej na trhu bolo taktiež zrušené.

- 11 Čo sa týka „tradičných dovozcov“, články 3 a 4 nariadenia č. 2362/98 ustanovili:

„Článok 3

V zmysle tohto nariadenia sa „tradičným dovozcom“ rozumie dovozca usadený v Spoločenstve, ktorý počas obdobia rozhodujúceho pre určenie referenčných množstiev ako aj od jeho registrácie podľa článku 5 na vlastný účet počas referenčného obdobia doviezol minimálne množstvo banánov z tretích krajín a/alebo štátov AKT za účelom ich neskoršieho predaja na trhu Spoločenstva.

Minimálne množstvo stanovené v prvom pododseku je 100 ton počas jedného z rokov v referenčnom období. Minimálne množstvo je 20 ton pokiaľ ide o dovoz banánov s dĺžkou do 10 centimetrov.

Článok 4

1. Každému tradičnému dovozcovi zaregistrovanému podľa článku 5 je pridelené ročne pre všetky krajiny pôvodu uvedené v prílohe I jediné referenčné množstvo určené na základe množstva banánov skutočne ním dovezených v referenčnom období.

2. Pre dovozy, ktoré sa majú uskutočniť v roku 1999 v rámci colných kvót a tradičných AKT banánov, sú referenčným obdobím roky 1994, 1995 a 1996.“
[neoficiálny preklad]

12 Článok 7 nariadenia č. 2362/98 definuje „nových dovozcov“ takto:

„V zmysle tohto nariadenia je ‚novým dovozcom‘ pre účely dovozu v rámci colných kvót a tradičných AKT banánov dovozca usadený v Spoločenstve od jeho registrácie, ktorý:

a) vykonával obchodnú činnosť ako dovozca čerstvého ovocia a zeleniny kapitol 7 a 8 a tiež výrobkov kapitoly 9 colnej a štatistickej nomenklatúry a spoločného colného sadzovníka za predpokladu, že uskutočnil aj dovozy produktov uvedených v kapitole 7 a 8 na vlastný účet a samostatne po dobu jedného z troch rokov, ktoré priamo predchádzajú roku podania návrhu na registráciu; a

b) uskutočnil v období určenom v písmene a) v rámci tejto činnosti dovozy s celkovou colnou hodnotou podľa vyhlásení najmenej 400 000 ECU.“
[neoficiálny preklad]

13 Na vlastnú žiadosť a po zložení zábezpeky bol „novým dovozcom“ pridelený určitý ročný objem na dovoz banánov, stanovený Komisiou na základe všetkých

doručených jednotlivých žiadostí a po zohľadnení celkového množstva ročne prideleného „novým dovozcom“.

- 14 Článok 11 ods. 1 nariadenia č. 2362/98 platný pre „nových dovozcov“ ustanovil:

„Členské štáty kontrolujú dodržiavanie ustanovení tohto oddielu [s názvom ‚Noví dovozcovia‘].

Členské štáty najmä zabezpečia, aby dotyční dovozcovia uskutočňovali dovozy do Spoločenstva v odvetví uvedenom v článku 7 na vlastný účet ako samostatná hospodárska jednotka z hľadiska riadiacich orgánov, zamestnancov a chodu podniku. Ak existujú dôkazy, že tieto podmienky nebudú splnené, je žiadosť o registráciu a pridelenie ročného objemu prípustná len ak príslušný preukáže ich splnenie spôsobom postačujúcim pre príslušné vnútroštátne orgány.“ [*neoficiálny preklad*]

Nariadenie č. 404/93 v znení nariadenia č. 216/2001

- 15 Článok 1 nariadenia Rady (ES) č. 216/2001 z 29. januára 2001, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 404/93 (Ú. v. ES L 31, s. 2), obsahuje nové znenie článkov 16 až 20 nariadenia č. 404/93. Na základe ustanovení článku 2 druhého pododseku nariadenia č. 216/2001 v spojení s článkom 1 nariadenia Komisie (ES) č. 395/2001 z 27. februára 2001, ktorým sa určujú určité smerné množstvá a jednotlivé maximálne množstvá v súvislosti s vystavovaním licencií Spoločenstva na dovoz

banánov v druhom štvrtroku 2001 v rámci sadzobných kvót alebo ako súčasť množstva tradičných AKT banánov (Ú. v. ES L 58, s. 11), sa článok 1 nariadenia č. 216/2001 uplatňuje od 1. júla 2001.

- 16 Článok 18 ods. 1 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 216/2001, ustanovuje otvorenie ročných colných kvót (kvóty A, B a C). Jeho tretí pododsek znie:

„Komisia môže na základe dohody so zmluvnými stranami Svetovej obchodnej organizácie so skutočným záujmom o dodávanie banánov rozdeliť colné kvóty ‚A‘ a ‚B‘ medzi dodávateľské krajiny.“

- 17 Článok 19 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 216/2001 ustanovuje:

„1. Colné kvóty je možné riadiť v súlade s metódou založenou na zohľadnení tradičných obchodných tokov („tradiční dodávatelia/noví dodávatelia“) a/alebo inými metódami.

2. Prijatá metóda vezme do úvahy podľa možnosti nevyhnutnosť zachovať rovnováhu dodávok na trh spoločnosti.“

18 Na základe článku 20 písm. a) tohto zmeneného a doplneného nariadenia môže Komisia prijať podľa postupu uvedeného v článku 27 nariadenia „pravidlá riadenia colných kvót uvedených v článku 18.“

19 Tieto pravidlá riadenia sú ustanovené v nariadení č. 896/2001. Toto nariadenie nadobudlo v súlade s jeho článkom 32 účinnosť na druhý deň po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*, t. j. 9. mája 2001, ale uplatňuje sa od 1. júla 2001.

20 Podľa článku 1 tohto nariadenia:

„Toto nariadenie ustanovuje podrobné pravidlá pre uplatňovanie opatrení na dovoz banánov podľa colných kvót stanovených v článku 18 (1) nariadenia (EHS) č. 404/93 a tiež mimo týchto kvót.“

21 Článok 2 nariadenia č. 896/2001 ustanovuje, že colné kvóty uvedené v článku 1 budú sprístupnené takto: 83 % pre „tradičných dovozcov definovaných v článku 3 ods. 1“, a zostávajúcich 17 % pre „netradičných dovozcov definovaných v článku 6“.

22 Hlava II tohto nariadenia zahŕňajúca články 3 až 21 sa týka „spravovania colných kvót“.

23 Články 3 až 6 nariadenia č. 896/2001 ustanovujú:

„Článok 3

Na účely tohto nariadenia:

1. ‚Tradiční dovozovia‘ sú účastníci hospodárstva, a to či už fyzické osoby alebo právnické osoby majúce právnu subjektivitu, jednotlivci alebo skupiny so sídlom v spoločenstve počas obdobia na určenie ich referenčných množstiev, ktorí na vlastný účet nakúpili minimálne množstvo banánov pochádzajúcich z tretích krajín od ich pestovateľov alebo prípadne sami dopestovali, dodali a predali takéto výrobky v spoločenstve.

Činnosti definované v predchádzajúcom pododseku sa ďalej nazývajú ‚prvotné dovozy‘.

Minimálne množstvo, na ktoré sa vzťahuje prvý pododsek, je 250 ton dovezených v ktoromkoľvek jednom roku referenčného obdobia. Minimálne množstvo je 20 ton, ak sa obchodovanie alebo dovoz týka len banánov s dĺžkou 10 centimetrov alebo menej;

2. ‚Tradiční dovozovia A/B‘ sú tradiční dovozovia, ktorí uskutočnili prvotné dovozy minimálneho množstva ‚banánov z tretích krajín‘, a/alebo banánov

„netradičných AKT“ v súlade s definíciami v článku 16 nariadenia (EHS) č. 404/93, zmeneného nariadením (ES) č. 1637/98 [...];

3. „Tradiční dovozovia C“ sú tradiční dovozovia, ktorí uskutočnili prvotné dovozy minimálneho množstva „tradičných AKT banánov“ v súlade s definíciami vo vyššie uvedenom článku 16, zmeneného nariadením (ES) č. 1637/98.

Článok 4

1. Referenčné množstvo každého tradičného dovozcu A/B, ktorý podá písomnú žiadosť najneskôr 11. mája 2001, sa stanoví za rok 1998 na základe priemeru prvotných dovozov banánov z tretích krajín a/alebo netradičných AKT banánov počas rokov 1994, 1995 a 1996 braných do úvahy za účelom spravovania colnej kvóty na dovoz banánov z tretích krajín a netradičných AKT banánov v súlade s ustanoveniami článku 19(2) nariadenia (EHS) č. 404/93 uplatňovaného v roku 1998 na kategóriu dovozcov uvedených v odseku 1(a) tohto článku.

2. Referenčné množstvo pre každého tradičného dovozcu C, ktorý podá písomnú žiadosť najneskôr 11. mája 2001, sa pre rok 1998 stanoví na základe priemeru prvotných dovozov tradičných AKT banánov počas rokov 1994, 1995 a 1996 zrealizovaných ako tradičné množstvá AKT banánov.

3. Dovozcovia, ktorí vzniknú fúziou iných tradičných dovozcov, z ktorých každý má vlastné práva podľa tohto nariadenia, budú užívať rovnaké práva ako pôvodní dovozcovia.

Článok 5

1. Členské štáty najneskôr 15. mája 2001 oznámia komisii sumu referenčných množstiev, na ktoré sa vzťahuje článok 4(1) a (2).

2. Na základe informácie získanej podľa odseku 1 a podľa dostupného množstva colných kvót A/B a C komisia stanoví, ak je to potrebné, jednotný vyrovnávací koeficient, ktorý sa uplatní na referenčné množstvo každého dovozcov.

3. Ak sa uplatní odsek 2, príslušné orgány oznámia každému dovozcovi najneskôr 7. júna 2001 jeho referenčné množstvo upravené vyrovnávacím koeficientom.

4. Príslušné orgány každého členského štátu sú uvedené v zozname v prílohe. Tento zoznam zmení a doplní komisia na základe žiadosti príslušného členského štátu.

[...]

Článok 6

Na účely tohto nariadenia „netradiční dovozovia“ sú účastníci hospodárstva v čase ich registrácie so sídlom v spoločenstve, ktorí:

- a) sa nezávisle a na vlastný účet zaoberali obchodnou činnosťou dovozu čerstvých banánov spadajúcich pod číselný znak kombinovanej nomenklatúry 0803 00 19 do spoločenstva počas jedného z dvoch rokov bezprostredne predchádzajúcich roku, na ktorý sa požaduje registrácia,
- b) na základe tejto činnosti počas obdobia uvedeného v bode a) doviezli výrobky v deklarovanej colnej hodnote 1 200 000 eur alebo viac a
- c) nemajú referenčné množstvo ako tradičný dovozca podľa colnej kvóty, u ktorej žiadajú o registráciu v súlade s článkom 7, a nie sú fyzickou alebo právnickou osobou majúcou právnu subjektivitu zodpovedajúcu v zmysle článku 143 nariadenia komisie (EHS) č. 2454/93 [z 2. júla 1993, zavádzajúce ustanovenia pre vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 ustanovujúceho Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 253, s. 1)] tradičnému dovozovi.“

²⁴ Vo vzťahu k poslednému bodu článok 143 nariadenia č. 2454/93, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 46/1999 z 8. januára 1999 (Ú. v. ES L 10, s. 1), ustanovuje:

„1. Pre účely hlavy II kapitoly 3 kódexu ako aj ustanovení tejto hlavy sa osoby považujú za prepojené len vtedy, ak:

a) jedna z nich je predstaviteľom alebo riaditeľom podniku druhej osoby alebo naopak;

b) sú právne uznanými spoločníkmi;

[...]

d) akákoľvek osoba vlastní, kontroluje alebo má priamo alebo nepriamo v držbe 5 % alebo viac hodnoty akcií alebo podielov s hlasovacím právom jednej aj druhej osoby;

e) jedna z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhú;

f) obe sú priamo alebo nepriamo kontrolované treťou osobou;

g) obe spoločne priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu;

[...]

2. Pre účely tejto hlavy, osoby, ktoré sú navzájom prepojené v obchode tým, že jedna z nich je výhradným obchodným zástupcom, výhradným distribútorom alebo výhradným koncesionárom druhej osoby, akokoľvek nazvaným, sú považované za osoby, ktoré sú v spojení len vtedy, ak spĺňajú kritériá odseku 1.“

25 Článok 7 ods. 1 nariadenia č. 896/2001 ustanovuje:

„Dovozcovia môžu byť registrovaní v jednom členskom štáte podľa vlastného výberu ako netradiční dovozcovia podľa colnej kvóty A/B, resp. colnej kvóty C.

Tradiční dovozcovia podľa colnej kvóty sa môžu zaregistrovať ako netradiční dovozcovia podľa colnej kvóty, na ktorú nemajú referenčné množstvo.

Avšak tradiční dovozcovia C sa môžu zaregistrovať ako netradiční dovozcovia podľa colnej kvóty A/B len v tom prípade, ak sú schopní poskytnúť dôkaz, že počas stanoveného obdobia doviezli banány z tretej krajiny alebo netradičné AKT banány v deklarovanej colnej hodnote určenej v bode (b) článku 6.“

26 Tretí, štvrtý, šiesty a siedmy bod odôvodnenia nariadenia č. 896/2001 zdôvodňuje zmeny uskutočnené vo vzťahu k predchádzajúcej právnej úprave nasledujúco:

„(3) Článok 19 nariadenia (EHS) č. 404/93 stanovuje, že colné kvóty môžu byť spravované v súlade s metódou založenou na zohľadňovaní tradičných obchodných tokov („tradiční dovozovia/noví dovozovia“) a/alebo v súlade s inými metódami. S cieľom zaviesť od druhej polovice roku 2001 nové opatrenia je vhodné udeliť prístup k colným kvótam tradičným dovozcom, ktorí počas referenčného obdobia na vlastný účet vykonávali nákup čerstvých produktov od pestovateľov v tretích krajinách alebo ich pestovanie, ako aj ich odoslanie a vykládku na colnom území spoločenstva. Na účely tohto nariadenia sa tieto činnosti nazývajú ‚prvotné dovozy‘.

(4) V zmysle znenia definícií v článku 16 nariadenia (EHS) č. 404/93 uplatňovaného pred zmenami zavedenými nariadením (ES) č. 216/2001 by sa mala pre všetky colné kvóty prijať jednotná definícia tradičných dovozcov a ich referenčné množstvá by sa mali určovať podľa rovnakých pravidiel, avšak malo by sa odlišovať, či títo dovozovia počas referenčného obdobia dodávali na trh spoločenstva banány s pôvodom v tretích krajinách, ktoré nie sú členmi AKT, či išlo o netradičné dovozy zo štátov AKT, alebo či išlo o tradičné banány z AKT.

[...]

(6) Časť colných kvót sa musí rezervovať pre netradičných dovozcov. Táto časť musí umožniť dovozcom, ktorí prvotné dovozy počas referenčného obdobia neuskutočnili, aby pokračovali v obchodovaní a aby sa prispôbili novým pravidlám, a musí umožniť novým dovozcom vstúpiť do tohto dovozného obchodu, a tým podporiť zdravú hospodársku súťaž.

(7) Niekoľkoročné skúsenosti z uplatňovania dovozných opatrení týkajúcich sa banánov v spoločenstve naznačujú potrebu sprísniť kritéria u netradičných dovozcov a kritériá kvalifikačných predpokladov u nových dovozcov, aby sa predišlo registrácii fiktívnych dovozcov a pridelovaniu kvót na základe neprirodzených alebo špekulatívnych žiadostí. Je opodstatnené požadovať najmä minimálnu skúsenosť s dovozom čerstvých banánov. [...]"

27 Piate odôvodnenie nariadenia č. 896/2001 vysvetľuje zachovanie rokov 1994, 1995 a 1996 ako „referenčného obdobia“ takto:

„Referenčným obdobím používaným na určenie kategórií dovozcov a určenie referenčných množstiev tradičných dovozcov by malo byť trojročné obdobie od roku 1994 do roku 1996. Toto trojročné obdobie 1994 až 1996 je posledným obdobím, za ktoré má komisia dostatočne spoľahlivé údaje o prvotných dovozoch. Použitie tohto obdobia môže tiež vyriešiť spor, ktorý s určitými obchodnými partnermi spoločenstva trvá už niekoľko rokov. Vo svetle dostupných údajov vytvorených za účelom spravovania kvót otvorených v roku 1998 nie je potrebné registrovať tradičných dovozcov.“

28 Článok 31 nariadenia č. 896/2001 znie:

„Nariadenie (ES) č. 2362/98 sa zrušuje od 1. júla 2001.

Nadálej však zostáva v platnosti pre dovozné licencie vydané na rok 2001.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 29 Od roku 1993 importné spoločnosti, obe spoločnosti podľa talianskeho práva, dovážajúce a obchodujúce s čerstvými banánmi z tretích krajín, zaregistrované a uznané v Taliansku ako dovozcovia, mali právo na pridelenie colnej kvóty v zmysle nariadenia č. 404/93 a vykonávacích predpisov Komisie. Až do 30. júna 2001 im bola pridelená colná kvóta A/B.
- 30 Zo spisov vyplýva, že obe importné spoločnosti boli v zmysle článku 143 nariadenia č. 2454/93 prepojené s Di Lenardo SpA, spoločnosťou, ktorá je „tradičným dovozcom A/B“ v zmysle článku 3 nariadenia č. 896/2001.
- 31 V zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia č. 816/2001 požiadali importné spoločnosti listom z 11. mája 2001 ministerstvo o pridelenie colných kvót A/B na druhý polrok 2001.
- 32 Rozhodnutím zo 17. mája 2001 ministerstvo zamietlo žiadosti s odôvodnením, že neboli splnené podmienky článku 4 ods. 1 nariadenia č. 816/2001, pretože žiadateľky „neuskutočnili v rokoch 1994, 1995 a 1996 žiadne prvotné dovozy banánov [...]“.

- 33 Importné spoločnosti potom podali žalobu na Tribunale amministrativo regionale per il Veneto, v ktorej sa domáhali zrušenia rozhodnutia, ako aj vydania nového rozhodnutia v tom zmysle, že ministerstvo je povinné ich zaradiť ako tradičných dovozcov v odvetví banánov s pridelením colnej kvóty A/B na druhý polrok 2001. V odôvodnení svojich žalôb uplatňovali najmä skutočnosť, že nariadenie č. 896/2001 je neplatné, lebo odporuje nariadeniu č. 404/93 v znení nariadenia č. 216/2001, článku 5 prvému a druhému pododseku ES a článku 7 ES, zásade právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ako aj článku 6 ods. 1 a 2 EÚ.
- 34 Ministerstvo navrhovalo, aby žaloby boli zamietnuté z dôvodu, že importné spoločnosti nikdy neboli „prvotnými dovozcami“, ale iba „sekundárnymi dovozcami“, alebo „osobami uskladňujúcimi banány za účelom dozretia“, takže po prijatí nariadenia č. 896/2001 im nemohli byť pridelené colné kvóty.
- 35 Podľa vyjadrenia vnútroštátneho súdu, ktorý položil otázku, je potrebné, aby Súdny dvor posúdil platnosť nariadenia č. 896/2001 zavádzajúceho novú klasifikáciu dovozcov v rámci spoločnej organizácie trhu s banánmi, pojem „prvotný dovoz“ používa na účel schválenia pridelenia colnej kvóty pre „tradičných dovozcov A/B“ v zmysle článku 3 uvedeného nariadenia a v súlade s článkom 6 nariadenia ustanovuje nové prístupové obmedzenia pre „netradičných dovozcov“ pri pridelení colných kvôt.
- 36 Za týchto okolností Tribunale amministrativo regionale per il Veneto rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky, zhodné v oboch prípadoch:

- „1. Sú ustanovenia článkov 1, 3, 4, 5 a 31 nariadenia (ES) č. 896/2001 v rozpore, po prvé, so zmluvou, najmä s článkom 7 (predtým článok 4), a inými normami alebo zásadami obsiahnutými v zmluve s ohľadom na zásadu delby funkcií a právomocí medzi orgánmi Spoločenstva (najmä Radou a Komisiou)?

2. Sú tieto články nariadenia (ES) č. 896/2001 v rozpore so zásadou zákazu retroaktivity zákonov a s ňou súvisiacimi zásadami legitímnej dôvery a právnej istoty?

3. Porušujú uvedené ustanovenia nariadenia (ES) č. 896/2001 nariadenie Rady (EHS) č. 404/93 z 13. februára 1993 (s neskoršími zmenami a doplnkami) najmä článok 20 tohto nariadenia?

4. V prípade, že odpovie Súdny dvor na predchádzajúce otázky záporne: Je článok 6 uvedeného nariadenia Komisie, najmä úprava obsiahnutá v písm. c), podľa ktorej osoby prepojené s tradičnými dovozcami sú vylúčené z pridelenia colnej kvóty aj ako ‚netradiční dovozcovia‘, v rozpore so základným právom voľného výkonu povolania, v danom prípade právom vo forme slobody podnikania?“

³⁷ Uznesením predsedu Súdneho dvora z 15. apríla 2002 boli veci C-37/02 a C-38/02 spojené v písomnej aj ústnej časti konania, ako aj pre vydanie rozhodnutia.

O prejudiciálnych otázkach

O prvých troch otázkach

- 38 Svojimi prvými troma otázkami vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o preskúmanie platnosti článkov 1, 3, 4, 5 a 31 nariadenia č. 896/2001 s ohľadom na zásady delby funkcií a právomocí medzi orgánmi Spoločenstva, obsiahnuté v článku 7 ES, ako aj na splnomocnenie v článku 20 nariadenia č. 404/93, ako aj vzhľadom na zásady zákazu retroaktivity zákonov, ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty.
- 39 Komisia na úvod uviedla, že nie je potrebné skúmať platnosť článku 1 a 31 nariadenia č. 896/2001, pretože tieto články so všeobecnou platnosťou sú pre predmetný prípad irelevantné.
- 40 Z tohto hľadiska treba zdôrazniť, že článok 1 nariadenia č. 896/2001 obsahuje iba predmet úpravy nariadenia a ustanovuje „podrobné pravidlá pre uplatňovanie opatrení na dovoz banánov podľa colných kvót stanovených v článku 18 ods. 1 nariadenia (EHS) č. 404/93 a tiež mimo týchto kvót“ a neobsahuje normatívne ustanovenia vo vlastnom zmysle slova.
- 41 Ani predložené rozhodnutia, ani vyjadrenia importných spoločností neuvádzajú argumenty odôvodňujúce neplatnosť článku 1 nariadenia č. 896/2001 s ohľadom na zásady a ustanovenia obsiahnuté v prvých troch otázkach.

- 42 Za týchto podmienok treba konštatovať, že skúmaním prvých troch otázok nebola zistená žiadna skutočnosť, ktorá by mala vplyv na platnosť článku 1 nariadenia č. 896/2001.
- 43 Pokiaľ ide o článok 31 nariadenia č. 896/2001, obsahuje síce zrušenie nariadenia č. 2362/98, predchádzajúceho vykonávací predpis Komisie, k 1. júlu 2001, ale súčasne zostávajú zachované účinky tohto nariadenia na dovozné licencie vydané na rok 2001.
- 44 Jedna z námietok uvádzaná v prvých troch otázkach sa týka porušenia zásad zákazu retroaktivity, legitímnej dôvery a právnej istoty a nemožno v tomto štádiu spochybníť, že článok 31 nariadenia č. 896/2001 je relevantný pre rozhodnutie v predmetnom prípade. Preto treba skúmať argumenty dovolávajúce sa neplatnosti týchto článkov.

O hraniciach výkonných právomocí prenesených na Komisiu

— Vyjadrenia doručené Súdnemu dvoru

- 45 Importné spoločnosti uvádzajú, že podľa článku 7 ES môže každý orgán spoločenstva konať len v medziach právomocí, ktoré mu zveruje zmluva, a že článok 20 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 216/2001,

splnomocnil Komisiu len na vydanie vykonávacích predpisov. Prijatím nariadenia č. 896/2001 sa ale Komisia stala zákonodarcom namiesto Rady.

- 46 Zavedenie pojmu prvotný dovozca v zmysle článku 3 nariadenia č. 896/2001 a podmienka, podľa ktorej sú iba prvotní dovozcovia považovaní za tradičných dovozcov, prekračuje výkonnú právomoc zverenú Komisii. Komisia svojvoľne vylúčila z trhu s banánmi všetkých dovozcov, ktorí bez toho, aby sami nakupovali u pestovateľov, a bez toho, aby sami banány dopestovali, boli podľa platného nariadenia Rady považovaní za tradičných dovozcov. Komisia teda konala v rozpore s cieľmi nariadenia č. 404/93 zameranými na zabránenie narušovania obchodných vzťahov medzi osobami pôsobiacimi na rôznych stupňoch obchodného reťazca v danom sektore.
- 47 Importné spoločnosti z toho vyvodili, že článok 3 nariadenia č. 896/2001 a s ním spojené nasledujúce články 4, 5 a 31 sú v rozpore s článkom 7 ES.
- 48 Komisia uvádza, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora pojem výkonné právomoci v oblasti poľnohospodárstva a splnomocnenie uvedené v článku 20 nariadenia č. 404/93 treba širšie vykladať.
- 49 Je známe, že nariadenie č. 404/93 neobsahuje presnú definíciu pojmu „prevádzkovateľ“ alebo „dovozca“, ale objektívne vymedzuje iba rôzne kategórie dovozov banánov. Len v trinástom odôvodnení nariadenia č. 404/93 sa rozlišuje medzi „na jednej strane prevádzkovateľmi, ktorí predtým predávali banány z tretích krajín

a netradičné AKT banány“ a „na druhej strane prevádzkovateľmi, ktorí predtým predávali banány vypestované v spoločenstve a tradičné AKT banány“ a odkazuje sa na „nových prevádzkovateľov, ktorí nedávno začali obchodnú činnosť, alebo majú začať obchodnú činnosť“. Podľa Komisie z toho vyplýva, že Rada nechcela stanoviť žiadne subjektívne a striktné kritériá na pridelovanie dovozných licencií.

50 Komisia teda vydala vykonávacie predpisy k základnej právnej úprave Rady a dbala na to, aby nenarušila bežné obchodné vzťahy medzi rôznymi dovozcami v tomto sektore a umožnila postupný rozvoj trhových štruktúr, tak ako to vyžaduje štrnásť, pätnásť a šesťnásť odôvodnenie nariadenia č. 404/93.

51 Podľa názoru Komisie úzky vzťah medzi „tradičnými dovozcami“ a „prvotnými dovozmi“ vytvorený článkom 3 nariadenia č. 896/2001 vedie dovozcov zúčastnených na tradičných tokoch k väčšej zodpovednosti a zabezpečuje lepší rozvoj štruktúr obchodovania na trhu s banánmi dovážanými z tretích krajín a transparentnosť v obchodných vzťahoch medzi dovozcami v tomto sektore. Týmto spôsobom Komisia vyhovela, ako to spresňuje pätnásty bod odôvodnenia nariadenia č. 404/93, „princípu, podľa ktorého licencie musia byť udelené fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré prevzali obchodné riziko predaja banánov“, a pritom dodržala „potrebu zabrániť narušeniu bežných obchodných vzťahov medzi osobami na rôznych miestach predajného reťazca“.

52 Komisia dopĺňa, že pojem „prvotné dovozy“ nie je v právnej úprave Spoločenstva týkajúcej sa banánov nový a vyskytoval sa už v článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1442/93. Presnejšie povedané, použitie kritéria skutočného dovozu, použitého v článku 3 nariadenia č. 2362/98, malo určité hranice a mohlo viesť k zneužitiu. Okrem toho tradiční dovozcovia, ktorí neuskutočnili prvotné dovozy, t. j. „osoby

skladujúce banány za účelom ich dozretia“ mali k dispozícii 8-ročné prechodné obdobie od roku 1993 do prvého polroka 2001, počas ktorého sa mohli postupne prispôsobiť novým kritériám pridelovania colných kvót.

- 53 Na záver Komisia uvádza, že neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by mala vplyv na platnosť článku 3 nariadenia č. 896/2001.

— Právne posúdenie Súdnyim dvorom

- 54 Treba zdôrazniť, že článok 20 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 216/2001, zveruje Komisii právomoc vydať vykonávacie predpisy týkajúce sa medzi inými aj spravovania colných kvót uvedených v článku 18 tohto nariadenia.
- 55 Podľa ustálenej judikatúry z kontextu zmlúv, do ktorého musí byť zahrnutý aj článok 211 ES, ako aj z požiadaviek praxe, vyplýva, že pojem výkonné právomoci treba vykladať širšie. Keďže len Komisia má úlohu trvalo a pozorne sledovať vývoj na poľnohospodárskych trhoch a reagovať rýchlo na situácie, môže jej Rada zveriť v tejto oblasti širšie právomoci. Hranice týchto právomocí treba určiť s ohľadom na základné ciele organizácie predmetného trhu (rozsudky z 29. júna 1989, Vreugdenhil a i., 22/88, Zb. s. 2049, bod 16, a zo 4. februára 1997, Belgicko a Nemecko/Komisia, C-9/95, C-23/95 a C-156/95, Zb. s. I-645, bod 36).

- 56 Nato Súdny dvor rozhodol, že Komisia je oprávnená v oblasti poľnohospodárstva prijímať nevyhnutné a účelné opatrenia na vykonanie základnej právnej úpravy, pokiaľ nie sú s ňou alebo s vykonávacími predpismi Rady v rozpore (rozsudky z 15. mája 1984, Zuckerfabrik Franken, 121/83, Zb. s. 2039, bod 13, a Belgicko a Nemecko/Komisia, už citovaný v bode 37).
- 57 Čo sa týka spravovania colných kvót, nariadenie č. 404/93, zmenené a doplnené nariadením č. 216/2001, neobsahuje žiadnu definíciu prevádzkovateľov, medzi ktorých sa rozdeľia colné kvóty. Článok 19 tohto nariadenia ustanovuje iba v ods. 1, že colné kvóty je možné riadiť „v súlade s metódou založenou na zohľadnení tradičných obchodných tokov [...] a/alebo inými metódami“ a v ods. 2, že takto prijatá metóda „vezme do úvahy podľa možnosti nevyhnutnosť zachovať rovnováhu dodávok na trh spoločenstva.“ Takéto všeobecné ustanovenia ponechávajú Komisii široký priestor na voľnú úvahu.
- 58 Z tohto hľadiska vyplýva z článku 3 nariadenia č. 896/2001, že len prvotní dovozcovia, t. j. tí, ktorí „na vlastný účet nakúpili minimálne množstvo banánov [...] od ich pestovateľov alebo prípadne sami dopestovali, dodali a predali takéto výrobky v spoločenstve“, môžu byť považovaní za „tradičných dovozcov“.
- 59 Takéto opatrenie vedie k tomu, že podstatná časť colných kvót pripadne na dovozcov, ktorí nesú obchodné riziko spojené s výrobou a kúpou u pestovateľov a prepravou čerstvých produktov, a jeho úprava patrí do právomoci zverenej Komisii na vykonanie základnej právnej úpravy, nakoľko toto opatrenie môže prispieť k riadnemu fungovaniu režimu dovozov. Okrem toho sa nedokázalo, že by toto opatrenie bolo spôsobilé narušiť rovnomerné zásobovanie trhu Spoločenstva, ktoré má zabezpečiť základná právna úprava.

- 60 Na základe predchádzajúcich úvah možno zamietnuť aj námietky, že článkami 4 a 5 nariadenia č. 896/2001 sa prekračujú hranice výkonných právomocí zverených Komisii. Tieto články sa týkajú stanovenia referenčných množstiev pre tradičných dovozcov A/B a C, teda otázky spravovania colných kvót, ktorá nesúvisí so sporným prihliadaním na prvotné dovozy tvoriace podstatu prvej a tretej otázky.
- 61 Napokon nebol predložený žiaden argument podporujúci tvrdenie, že článok 31 nariadenia č. 896/2001 prekračuje výkonné právomoci Komisie z dôvodu, že zrušil predchádzajúce vykonávacie nariadenie Komisie, t. j. nariadenie č. 2362/98 k 1. júlu 2001.
- 62 Z predchádzajúceho vyplýva, že skúmaním prvej a tretej prejudiciálnej otázky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na platnosť článkov 3, 4, 5 a 31 nariadenia č. 896/2001.

O zásade zákazu retroaktivity, ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty

— Vyjadrenia predložené Súdnemu dvoru

- 63 Importné spoločnosti uvádzajú, že Komisia zaviedla nové pojmy, ktoré sa podstatne odlišujú od pojmov predtým používaných v banánovom sektore. To by viedlo k zásadnej zmene systému zavedeného nariadením č. 404/93 a k vylúčeniu dovozcov s viac ako 20-ročnými skúsenosťami s relevantného trhu. V rozsahu, v akom bol

nový pojem „tradičný dovozca“ definovaný a uvedený v článkoch 3 a 4 nariadenia č. 896/2001 využívajúci na zaradenie dovozcov obdobie rokov 1994, 1995 a 1996, by znamenal použitie týchto ustanovení retroaktívne, čo odporuje zásade právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

- 64 Komisia uvádza, že na rozlíšenie medzi tradičnými dovozcami a netradičnými dovozcami v súvislosti so spravovaním colných kvót je nevyhnutné aplikovať referenčné obdobie, ktoré však nemôže byť časovo zasadené do budúcnosti. V tejto súvislosti uvádza, že podľa štrnásteho bodu odôvodnenia nariadenia č. 404/93 vydanie dovozných licencií každému prevádzkovateľovi musí vychádzať „z priemerného množstva banánov predaných prevádzkovateľom za tri predchádzajúce roky, za ktoré sú dostupné štatistické údaje“. Komisia uvádza, že sa rozhodla pre roky 1994, 1995 a 1996 z dôvodu, že dokonale nadväzujú na skôr prijaté rozhodnutia a na kritériá stanovené v nariadení č. 404/93, a pretože dané referenčné obdobie sa zhoduje s obdobím v nariadení č. 2362/98 a ako vyplýva z piateho bodu odôvodnenia nariadenia č. 896/2001 predstavuje „posledné obdobie, za ktoré má Komisia dostatočne spoľahlivé údaje o prvotných dovozoch“.
- 65 Komisia ďalej poukazuje na to, že nariadenie č. 896/2001 podľa jeho článku 32 nadobúda účinnosť od 9. mája 2001, ale uplatňuje sa až od 1. júla 2001. Navyše zdôrazňuje, že podľa článku 4 tohto nariadenia dotknutí tradiční dovozcovia museli podať žiadosti na stanovenie referenčného množstva najneskôr do 11. mája 2001.
- 66 Za týchto podmienok nemá žiadne ustanovenie článkov 4 a 5 nariadenia č. 896/2001 retroaktívny účinok. Dotknutí dovozcovia mali možnosť sa oboznámiť so svojimi právami a povinnosťami na základe presného a vyčerpávajúceho právneho rámca, ktorý obsahoval časový plán zladujúci individuálne prípady dovozcov s nutnosťou

zabezpečiť adekvátny prechod od starej úpravy k novej, takže neboli porušené zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty.

— Právne posúdenie Súdny dvorom

- 67 Predovšetkým treba uviesť, že nariadenie č. 896/2001 nadobudlo účinnosť podľa svojho článku 32 9. mája 2001, na druhý deň po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* a uplatňuje sa od 1. júla 2001, t. j. uplatňuje sa v čase po jeho uverejnení. Z tohto hľadiska ho teda nemožno považovať za nariadenie s retroaktívnym účinkom.
- 68 Okolnosť, že boli zohľadnené roky 1994, 1995 a 1996 pri určovaní referenčných množstiev, ktoré slúžili na kategorizáciu dovozcov ako tradičných dovozcov A/B alebo C, sama osebe nemôže dokazovať retroaktivitu nariadenia č. 896/2001, pretože tieto dovozy v žiadnom prípade nie sú predmetom pridelovania colných kvót od 1. júla 2001.
- 69 V dôsledku toho nemožno v predmetnom prípade hovoriť o porušení zásady zákazu retroaktivity právnych noriem.
- 70 Čo sa týka možnosti dovolávať sa ochrany legitímnej dôvery, je otvorená každému hospodárskemu subjektu, u ktorého vzbudil orgán Spoločenstva odôvodnené očakávania. Ak však mohol opatrný a rozvážny hospodársky subjekt predvídať prijatie opatrení Spoločenstva, ktoré sa týkajú jeho záujmov, nemôže sa po ich prijatí odvolávať na uvedenú zásadu (rozsudky z 11. marca 1987, Van den Bergh en Jurgens a Van Dijk Food Products/Komisia, 265/85, Zb. s. 1155, bod 44, a z 15. apríla 1997, Irish Farmers Association a i., C-22/94, Zb. s. I-1809, bod 25). Navyše, aj keď zásada

legitímnej dôvery patrí medzi základné zásady Spoločenstva, hospodárske subjekty nemajú dôvod k tomu, aby mohli legitímne očakávať, že bude zachovaný existujúci stav, ktorý môže byť zmenený orgánmi Spoločenstva v rámci ich úvahy, a to najmä v takej oblasti, akou je oblasť spoločnej organizácie trhu, ktorej účelom je neustále reagovať na zmeny hospodárskej situácie (pozri najmä rozsudok zo 14. októbra 1999, Atlanta/Európske spoločenstvo, C-104/97 P, Zb. s. I-6983, bod 52).

- 71 V tomto prípade stačí konštatovať, že príslušné hospodárske kruhy nemohli žiť v odôvodnenom očakávaní, ktoré by podnietila určitým spôsobom Komisia, v prípade zachovania režimu dovozov banánov z tretích krajín, pretože táto právna úprava prešla mnohými zmenami od prijatia nariadenia č. 404/93, najmä vzhľadom na medzinárodné záväzky prijaté Spoločenstvom v rámci Svetovej obchodnej organizácie, ale najmä vzhľadom na potrebu neustále reagovať na zmeny hospodárskej situácie ponechávajúc priestor na širšiu úvahu orgánov Spoločenstva.
- 72 V dôsledku toho treba odpovedať, že skúmaním druhej položenej otázky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na platnosť článkov 3, 4, 5 a 31 nariadenia č. 896/2001.

O štvrtej otázke

- 73 Štvrtou otázkou žiada súd, ktorý položil otázku, Súdny dvor o posúdenie platnosti článku 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001 s ohľadom na základné právo na voľný výkon povolania.

Vyjadrenia predložené Súdnemu dvoru

- 74 Importné spoločnosti uvádzajú, že článok 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001 radikálne obmedzil možnosti uznania netradičných dovozcov, pretože nesmú byť podľa článku 143 nariadenia č. 2454/93 prepojení s tradičnými dovozcami.
- 75 Tento článok má však osobitnú a výlučnú úlohu spresňovať prípady, v ktorých vyhlasovaná colná hodnota tovaru nie je hodnoverná tým, že zakladá vyvrátiteľnú domnienku, ktorú možno vyvrátiť dôkazom, že „prevodná hodnota (je) pre colné účely prijateľná [...]“ tak, ako sa uvádza v článku 29 ods. 1 písm. d) nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1).
- 76 Odkazom na článok 143 nariadenia Komisie č. 2454/93 aplikovala Komisia tento článok nielen na prípady prepojených osôb uvedených v tomto článku, ale aj na iný účel, ktorý nie je obsiahnutý v danom článku, a tým formulovala nevyvrátiteľnú domnienku existencie nastražených osôb alebo neprirodzených alebo špekulatívnych žiadostí pre prípady, keď príslušná spoločnosť je podľa znenia tohto článku prepojená s tradičným dovozcom, pričom neexistuje možnosť dokázať svoju skutočnú samostatnosť a nezávislosť vlastného obchodného vedenia.
- 77 Takéto podniky ako importné spoločnosti prepojené s tradičnými dovozcami sa nemôžu uchádzať o pridelenie colných kvót ani ako tradiční dovozcovia, ani ako netradiční dovozcovia a sú vylúčené z trhu s banánmi bez toho, aby im bola daná

možnosť dokázať svoju nezávislosť, čo je v rozpore s nariadením č. 216/2001 a základnými zásadami slobody podnikania a voľného výkonu povolania.

78 Komisia zdôrazňuje, že cieľom článku 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001 je podľa siedmeho bodu odôvodnenia, aby „sa predišlo registrácii fiktívnych dovozcov a pridelovaniu kvót na základe neprirodzených alebo špekulatívnych žiadostí“. Nová právna úprava nadväzuje na zmenu postoja orgánov Spoločenstva voči „osobám skladujúcim banány za účelom ich dozretia“ a je reakciou na obchodovanie s dovoznými licenciami, týkajúce sa najmä prepojených podnikov.

79 Čo sa týka importných spoločností, Komisia uvádza, že obe sú prepojené so spoločnosťou Di Lenardo SpA, ktorá sa považuje za „tradičného dovozcu“, takže v rámci tejto skupiny môžu tieto spoločnosti naďalej vykonávať podnikateľskú činnosť bez toho, aby utrpeli akékoľvek škody, a jediným nedostatkom, ktorý musia strpieť v obchode na základe článku 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001 je strata výhody špekulatívneho obchodovania s dovoznými licenciami s tretími subjektmi.

80 Komisia okrem toho pripomína, že podľa ustálenej judikatúry môže byť obmedzený voľný výkon povolania najmä v rámci spoločnej organizácie trhu, za podmienky, že toto obmedzenie je v súlade s cieľmi Spoločenstva a nepredstavuje vzhľadom na sledovaný cieľ neprimeraný a neprípustný zásah do samotnej podstaty takto garantovaných práv (pozri rozsudky z 11. júla 1989, Schröder, 265/87, Zb. s. 2237, bod 15 a z 10. januára 1992, Kühn, C-177/90, Zb. s. I 35, bod 16). V predmetnom prípade je zrejmé, že obmedzenie činnosti netradičných dovozcov, ktorí nespĺňali kritériá článku 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001, zodpovedá požiadavke

všeobecného záujmu. Navyše, hospodárske subjekty nemôžu uplatňovať žiadne riadne nadobudnuté právo na zachovanie výhodnej situácie, ako v tomto prípade pridelovanie colných kvót, pokiaľ táto situácia v určitom časovom okamihu nie je v súlade s pravidlami spoločného trhu (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 5. októbra 1994, Nemecko/Rada, C-280/93, Zb. s. I-4973, bod 80).

- 81 Komisia prišla k záveru, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na platnosť článku 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001.

Právne posúdenie Súdny dvorom

- 82 Podľa ustálenej judikatúry patrí voľný výkon povolania, rovnako ako vlastnícke právo k všeobecným zásadám práva Spoločenstva. Tieto zásady však nie sú absolútnymi privilégiami, ale treba ich posudzovať s ohľadom na ich spoločenskú funkciu. V dôsledku toho môže byť právo na voľný výkon povolania, rovnako ako uplatňovanie vlastníckeho práva obmedzené za podmienky, že toto obmedzenie zodpovedá cieľom všeobecného záujmu sledovaných Európskym spoločenstvom a nepredstavujú vzhľadom na sledovaný cieľ neprimeraný a neprípustný zásah do samotnej podstaty takto garantovaných práv (pozri okrem iného rozsudky zo 17. októbra 1995, Fishermen's Organisations a i., C-44/94, Zb. s. I-3115, bod 55; z 28. apríla 1998, Metronome Musik, C-200/96, Zb. s. I-1953, bod 21, a z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, bod 68).

- 83 Z tohto hľadiska treba konštatovať, že článok 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001 obmedzuje voľný výkon povolania, lebo žiadna osoba, ktorá nezodpovedá definícii „netradičného dovozcu“ v zmysle tohto článku, pretože je podľa článku 143 nariadenia č. 2454/93 prepojená s tradičným dovozcom, sa nemôže uchádzať o pridelenie colných kvót ako netradičný dovozca.
- 84 Ako však Komisia správne zdôraznila a ako vyplýva zo siedmeho bodu odôvodnenia nariadenia č. 896/2001, takéto obmedzenie zodpovedajúce cieľu, ktorý slúži všeobecnému záujmu, totiž boju proti špekulatívnym a neprirodzeným praktikám v oblasti vydávania dovozných licencií, pričom je týmto spôsobom vylúčená možnosť tradičného dovozcu, ktorý má už podiel na pridelení colnej kvóty, opäť sa uchádzať o tie isté colné kvóty ako netradičný dovozca, prostredníctvom sprostredkovateľa alebo iného dovozcu, s ktorým je prepojený. Dosiahnutie tohto cieľa samo osebe prispieva k pravidelnému zásobovaniu trhu Spoločenstva, ktoré má byť zabezpečené právom Spoločenstva.
- 85 Navyše článok 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001 nepredstavuje v prípade tohto cieľa neprimeraný a neprípustný zásah do samotnej podstaty práva na voľný výkon povolania.
- 86 Komisia totiž bez toho, že by s ňou importné spoločnosti nesúhlasili, poukázala na to, že článok 11 ods. 1 nariadenia č. 2362/98 nie je v tomto ohľade účinný. Podľa tohto predpisu sa mali členské štáty presvedčiť, že „noví dovozcovia“ v Spoločenstve vykonávajú dovozy na vlastný účet ako autonómne hospodárske jednotky; pričom v prípade pochybností týkajúcich sa splnenia tejto podmienky príslušný dovozca musel, aby jeho žiadosť bola posúdená ako prípustná a aby preukázal samostatnosť svojho obchodného vedenia, predložiť príslušnému vnútroštátnemu úradu doklad považovaný týmto úradom za „dostačujúci“. Do tejto miery môže článok 6 písm. c)

nariadenia č. 896/2001 určite účinnejšie zabrániť tomu, aby bola právna úprava Spoločenstva zneužitá špekulatívnymi a neprirodzenými praktikami bez toho, aby bolo zabránené využiť možnosť dovážať banány do Spoločenstva. Táto možnosť je nanajvýš obmedzená podľa charakteru prepojenia medzi príslušnými hospodárskymi subjektmi.

- 87 Okrem toho môže boj proti špekulatívnym alebo neprirodzeným praktikám, ktoré na základe zapojenia nastrožených subjektov zvýšili podiel tradičných dovozcov na colných kvótach určených pôvodne pre netradičných dovozcov, keď sa ukáže ako účinný, umožniť skutočným novým dovozcom vstúpiť na trh, a tým rozvíjať plne svoju ekonomickú činnosť.
- 88 Na záver treba odpovedať, že skúmaním štvrtej otázky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na platnosť článku 6 písm. c) nariadenia č. 896/2001.

O trovách

- 89 Komisia nemá právo na náhradu trov konania, ktoré jej vznikli v súvislosti s pripomienkami podanými Súdneho dvoru. Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd.

Z týchto dôvodov

SÚDNY DVOR (druhá komora)

o otázkach položených Tribunale amministrativo regionale per il Veneto uznesením zo 16. januára 2002 rozhodol takto:

Skúmaním položených otázok neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na platnosť článkov 1, 3, 4, 5, 6 písm. c) a 31 nariadenia Komisie (ES) č. 896/2001 zo 7. mája 2001 ustanovujúceho podrobné pravidlá pre uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa opatrení pri dovoze banánov do Spoločenstva.

Timmermans

Puissochet

Schintgen

Macken

Colneric

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 15. júla 2004.

Tajomník

Predseda druhej komory

R. Grass

C. W. A. Timmermans